

RAJČAN

MESAČNÍK MESTSKÉHO ÚRADU V RAJCI

NOVEMBER / 2018

Počas podujatia budú zhotovované obrazové záznamy. Svojou účasťou na podujatí súhlasíte s ich použitím pre verejné šírenie na propagáciu.

MIKULÁŠ

**MESTO RAJEC
VÁS POZÝVA**

od 15.00 hod.

štvrtok **6.12.** 2018

- ZÁBAVNÝ PROGRAM
- SLADKOSTI OD MIKULÁŠA PRE DETI
- VIANOČNÁ TRŽNICA RAJECKÝCH ŠKÔL

NA NÁMESTÍ
V RAJCI

V TOMTO ČÍSLE SI PREČÍTATE:

- Aktuálne informácie z mesta a mestského úradu •
- Kompostéry v každom rodinnom dome – na otázky odpovedá primátor mesta •
 - Deň šedin a kvetín ••• Z októbrového zasadnutia mestského zastupiteľstva •
- Mesto Rajec a sociálne služby pre občanov ••• Tvorivé slovensko-poľské remeselné dielne pokračovali •
 - Dobročinná zbierka pre OZ Dobrý pastier ••• Záhradkári predstavili svoju úrodu na výstave •
 - KSŠ: Slovenský raj ••• MŠ Mudrochova: Tvorivé dielne ••• KSŠ: Návšteva múzea techniky •
- MŠ Obrancov mieru: Čakanie na vietor ••• Gymnazisti už stihli... ••• ZŠ Lipová: Štvrtácka exkurzia •
 - Európsky deň jazykov v ZŠ Lipová ••• ZŠ Lipová: Nové poznania •
 - Seniori mali posedenie v dennom centre ••• Zbor sv. Ladislava opäť na cestách •
- Game, set, match – Tenisový klub Rajec ••• Druhý najstarší klub v stolnotenisovej sezóne 2018/2019 •
 - Dorastenci stále na čele tabuľky, starší žiaci s najlepším strelcom súťaže ••• Aktuality z Cenzuálu •
 - Spoločenská rubrika ••• Pozvánky ••• Inzercia •

KOMPOSTÉRY V KAŽDOM RODINNOM DOME

Na poslednom zasadnutí mestského zastupiteľstva v tomto volebnom období sa poslanci zaoberali všeobecne záväznými nariadeniami, ktoré budú platiť v roku 2019. Schvaľovali sa nejaké zmeny, ktoré sa dotknú občanov nášho mesta?

Všeobecne záväzné nariadenia, ktoré sa dotýkajú každého obyvateľa Rajca – poplatok za komunálny odpad, tam výrazná zmena nebola a v poplatku dane z nehnuteľnosti nie je žiadna zmena. Vo všeobecnosti sa dane a poplatky pre rok 2019 nezmenili.

Všimla som si, že sa pokračuje vo výstavbe parkovacích miest na sídlisku Sever.

Vzhľadom na to, že je nedostatok parkovacích plôch na sídlisku Sever a pretože COOP Jednota má neustále obsadené parkovisko na Štúrovej ulici, predpokladáme, že prístúpi k tomu, že toto parkovisko pre obyvateľov bytových domov uzatvorí a budú tam môcť parkovať iba zákazníci predajne.

Aj preto sme sa rozhodli, že budeme pokračovať vo výstavbe parkovacích plôch na Javorovej ul., aby obyvatelia bytov na Hollého ulici mohli potom parkovať za bytovými domami na Javorovej ul., kde vznikne okolo 18 parkovacích miest a budú k dispozícii už začiatkom novembra.

Už sme informovali, že mesto získalo z eurofondov kompostéry pre obyvateľov bývajúcich v rodinných domoch so záhradou. Kedy ich obyvateľom odovzdáte?

Občania dostali domov list, v ktorom ich informujeme, že od 2. novembra rozdáme kompostéry do domov a predpokladáme, že občania si kompostéry prídu prevziať. Kompostéry, ktoré obyvateľia nebudú chcieť, ponúkne ďalším záujemcom.

Projekt bol postavený tak, že kompostér pôjde do každého rodinného domu, ktorý má záhradu. V prípade, že niekto z týchto ľudí od-

mietne kompostér je dostatok záujemcov a poskytneme ich ďalším. Je možné, že niekto nebude chcieť žiadny kompostér, tak ho nedostane, ale niekto bude chcieť dva alebo sme možno na niekoho v rámci projektu zabudli, tak bude pridelený jemu. Dokonca máme rodinné domy, kde je viac domácností a majú rozdelenú aj záhradu, takže im potom bude môcť byť ponúknutý aj druhý kompostér.

Aj keď je projekt postavený na dobrovoľnosti, v zmysle zákona je každý zodpovedný za svoj vyprodukovaný zelený odpad a my mu dávame šancu na jeho ekologické zlikvidovanie.

Upozorňujem na to, že po rozdání kompostérov, od jari budúceho roku, už nebudú po Rajci stojiská na pokosenú trávu. Lebo sme svedkami toho, že máme na území mesta jedenásť smetísk, pretože niektorí ľudia nie sú ochotní dodržiavať a rešpektovať podmienky tejto služby, v ktorej sme obyvateľom vyhovelí. Niekedy máme dokonca pocit, že niektorí ľudia naschvál zneužívajú túto situáciu a ešte z toho majú radosť.

OBČANIA SI PREBERAJÚ KOMPOSTÉRY

V rámci pridávania kompostérov dostanú občania letáky ako ho majú poskladať, ako sa má kompostovať a oddelenie výstavby urobí na jar prednášky pre obyvateľov, aj na školách, ako správne kompostovať.

AKTUALITY Z MESTA

**Na otázky odpovedá
Ing. Ján Rybárik, primátor mesta**

Blížia sa komunálne voľby, chcete obyvateľom niečo povedať?

V prvom rade by som chcel všetkých pozvať k voľbám, lebo ako povedal prezident ČR Zeman – „... voľby sú sviatok demokracie...“, a len vo voľbách môžeme rozhodnúť o tom, kto bude jednotlivých občanov zastupovať či už na pozícii poslanca alebo na pozícii primátora. Treba si veľmi zvoliť koho budeme voliť, lebo mnohí ľudia majú len množstvo rečí, kritiky a špiny, a je mnoho ľudí, ktorí roznášajú medzi ľuďmi nenávisť a zlobu – a na týchto ľuďoch by sme si mali dávať pozor!

Prajem všetkým pri voľbách zdravý rozum a správnu voľbu. Lebo ako budeme voliť, tak bude naše mesto ďalšie štyri roky vyzeráť, nielen pri primátorovi, ale aj pri poslancoch. Je potrebné, aby si ľudia pozreli volebný program jednotlivých kandidátov, či obsahuje iba všeobecné frázy alebo sú to konkrétne veci. Lebo všeobecné frázy sa nedajú kontrolovať, ale konkrétne veci sa skontrolovať dajú.

*Za rozhovor ďakuje Z. Ščasná,
odd. kultúry MsÚ Rajec
1x snímka: archív MsÚ*

DEŇ ŠEDÍN A KVEŤÍN

Ani v tomto roku sme nezabudli na našich seniorov a spoločne s nimi sme oslávili ich sviatok na podujatí **Deň šedín a kvetín**. Sála kultúrneho domu patrila 9. októbra všetkým, ktorí sa v tomto roku dožili krásneho životného jubilea – 70, 75, 80 a viac rokov.

Slová uznania a vďaky zazneli z úst primátora Ing. Jána Rybárika, ktorý sa našim seniorom poďakoval za ich úsilie rozvíjať naše mesto a poprial im, aby sa ešte dlho tešili z dobrého zdravia, zo svojich detí i vnúčat.

V tomto roku bol pre našich seniorov pripravený koncert známej a obľúbenej JADRANKY, ktorý bol určený hlavne seniorom, ale vstup bol voľný aj pre ostatných obyvateľov. Spoločnému stretnutiu sa pozvaní jubilanti veľmi potešili, veď pri koláčikoch a kávičke sa nielen započúvali do známych tónov jadranských piesní, ale niektorí si spolu s Jadrankou aj zaspievali a tešili sa so vzájomnej spoločnosti svojich vrstovníkov. Po skončení koncertu všetci diváci odchádzali domov s úsmevom na perách.

*Z. Ščasná, odd. kultúry MsÚ Rajec
1x snímka: Šzá*

Z NOVEMBROVÉHO ZASADNUTIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Dňa 25. októbra 2018 sa poslanci mestského zastupiteľstva zišli na svojom poslednom riadnom zasadnutí v tomto volebnom období.

Riaditeľia ZŠ a ZUŠ a MŠ predniesli v zmysle Vyhlášky 9/2006 ministerstva školstva správy o výchovno-vzdelávacej činnosti jednotlivých škôl za školský rok 2017/2018. Poslanci tieto správy zobrali na vedomie.

Následne hlavná kontrolórka mesta Ing. Sekáčová predniesla správu o kontrole plnenia uznesení, ako aj o uzneseniach doposiaľ nesplnených, ktorú MZ taktiež zobralo na vedomie.

Aby mesto mohlo účtovne uzavrieť rok 2017, bolo potrebné predložiť Konsolidovanú účtovnú závierku mesta Rajec k 31.12.2017. S touto závierkou poslancov oboznámila vedúca finančného oddelenia p. Záborská.

Jedným z dôležitých bodov rokovania bolo prerokovanie a schválenie všeobecne záväzných nariadení pre rok 2019, a to VZN o dani z nehnuteľností, VZN o dani za psa, VZN o dani za predajné automaty a nevýherné hracie prístroje, VZN o dani za užívanie verejného priestranstva, VZN o dani za ubytovanie, VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady, ako aj VZN týkajúce sa škôl, napr. určenie miesta a času zápisu dieťaťa do ZŠ. Všetky návrhy VZN boli schválené.

Mgr. Hanus, predseda sociálno-zdravotnej komisie, predniesol MZ návrh VZN o poskytovaní pomoci v čase náhlej núdze obyvateľom mesta Rajec. Tento návrh vzišiel z komisie sociálno-zdravotnej a bol poslancami taktiež schválený.

Uznesením MZ č. 74/2018 zo dňa 16.8.2018 bolo na základe vydaného Protestu prokurátora č. Pd 277/17/5511-4 zrušené VZN č. 15/2012, ktorým sa upravovali niektoré podmienky držania psov. Mestský úrad preto vypracoval nové VZN, ktoré poslancom predniesla vedúca oddelenia správneho p. Uriková a ktoré následne mestské zastupiteľstvo jednomyseľne schválilo.

Ďalej sa poslanci zaoberali návrhom rozpočtu a programového rozpočtu Mesta Rajec na rok 2019 a návrhom viacročného rozpočtu a programového rozpočtu Mesta Rajec na roky 2019 – 2021. Tieto návrhy predniesla poslancom vedúca finančného oddelenia p. Záborská.

Odborné stanovisko k navrhovanému rozpočtu predniesla poslancom hlavná kontrolórka mesta Ing. Sekáčová. Po krátkej diskusii bol rozpočet na rok 2019 schválený.

Hlavná kontrolórka mesta Ing. Sekáčová predložila na schválenie návrh Plánu kontrolnej činnosti na 1. polrok 2019. Mestské zastupiteľstvo tento plán jednomyseľne schválilo.

Následne sa poslanci zaoberali predajom, prenájmom a kúpou nehnuteľností. Schválili odkúpenie pozemku KNC 703/6 o výmere 351 m² od Okresného úradu Žilina. Tento pozemok sa nachádza pri KSŠ. Ďalej schválili prenájom nebytového priestoru v kultúrnom dome p. Jozefovi Smieškovi (skupina Rytmus), prenájom pozemku KNC parcela č. 1773 p. Štefanovi Kurucovi, prenájom pozemku spoločnosti DeutschMann Transport, s.r.o., a schválili výsledky obchodno-verejnej súťaže, podmienky ktorej boli schválené uznesením MZ č. 68/2018 zo dňa 16.08.2018. Taktiež bol schválený prevod pozemku p. Miroslavovi Januchovi (pozemok pri pivárni na Nádražnej ul.) a prevod pozemku p. Petrovi Cibulkovi na Nádražnej ul.

Hlavná kontrolórka mesta predniesla poslancom Správu o výsledku kontrol uskutočnených hlavnou kontrolórkou mesta za obdobie od 16. augusta 2018 do 25. októbra 2018. Po krátkej diskusii poslanci zobrali túto správu na vedomie.

V interpeláciách sa poslanci spýtali na práce, ktorú pokračujú na rekonštrukcii bývalej športovej haly, orezanie stromov na Bystrickej ul., ktoré sú prerastené, parkovanie na sídlisku Sever a pod. Na interpelácie odpovedal primátor a prednosta MsÚ Ing. Jasenovec, PhD.

V závere rokovania primátor poďakoval všetkým poslancom za ich činnosť počas volebného obdobia 2014 – 2018. Uviedol, že mestské zastupiteľstvo sa nemá za čo hanbiť, mesto vďaka nim nadobudlo a zveľadilo majetok o milióny eur v prospech občanov mesta Rajec. Okrem iného uviedol: „*Prajem tomuto mestu, aby mestské zastupiteľstvo, ktoré bude nové, pracovalo v prospech mesta a v prospech občanov, aby život v tom našom meste zveľadovali tak, aby sme sa, aspoň väčšina, cítili ako doma.*“

Alena Uriková,
vedúca odd. správneho MsÚ Rajec

MESTO RAJEC A SOCIÁLNE SLUŽBY PRE OBČANOV

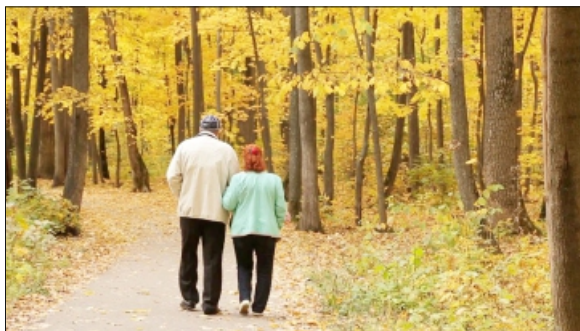
Zotrvanie seniorov v domácom prostredí sa považuje za najvhodnejšie a najpríjemnejšie pre klientov samotných. Je všeobecne známe, že obyvateľstvo starne, predlžuje sa vek odchodu do dôchodku a nie každý je stotožnený s ústavnou starostlivosťou. Práve preto terénne služby, ako je opatrovateľská služba v domácnosti klienta, má Mesto Rajec záujem podporovať a rozvíjať. V súčasnosti sa Mesto Rajec uchádza o zaradenie do Národného projektu podpory opatrovateľskej služby a má záujem o rozvíjanie inovatívnych prístupov v poskytovaní sociálnych služieb.

Mesto Rajec, okrem iných služieb, pre seniorov poskytuje aj opatrovateľskú službu (ďalej len OS). Ide o terénnu sociálnu službu, pri ktorej profesionálne opatrovateľky (zamestnankyne mestského úradu) navštevujú klientov priamo v domácom prostredí. Občan, klient, ktorý žiada o takúto starostlivosť, musí byť odkázaný na sociálnu službu a musí mať vydané príslušné rozhodnutie a posudok o odkázanosti na sociálnu službu. Odborný zamestnanec (sociálny pracovník) poskytne klientom všetky dostupné informácie, vysvetlí podmienky a postup pri podávaní žiadosti o poskytovanie opatrovateľskej služby a samotný postup pri jej výkone. V súčasnosti opatrovateľskú službu Mesto Rajec poskytuje v súlade so zákonom 448/2008 o sociálnych službách v pracovných dňoch od 7. do 15. hodiny. Mesto Rajec má záujem prispôbiť sa v poskytovaní OS potrebám občanov a rozšíriť čas poskytovania OS.

Na základe klientom predložených podkladov o zdravotnom stave a po prešetrení jeho zdravotného stavu a sociálnych pomerov priamo v domácnosti, vypracuje sociálny pracovník zákonom predpísanú

agendu. Podľa toho, ako sa klient rozhodne, uzatvorí sa zmluva, kde sa dohodne, aké úkony sebaobsluhy klient potrebuje a v akom časovom rozsahu. Vždy je rozsah služieb a počet hodín individuálny, počet hodín OS závisí od potrieb klienta a jeho zdravotného stavu.

V súčasnosti na opatrovateľskú službu Mesto Rajec nemá žiaden zoznam čakateľov, poskytuje sa priebežne v najbližších možných termínoch.

Je len málo ľudí v seniorskom veku, ktorí uprednostňujú domovy sociálnych služieb. Väčšina klientov volí, pokiaľ im to zdravotný stav dovoľuje, pobyt v domácom prostredí. Je to pre nich častokrát prírodzenejšie, ako byť umiestnený v zariadení pre seniorov alebo v inom domove sociálnych služieb. Ak má senior pomoc v rodine a v priateľoch, zvláda to. Avšak často musia príbuzní pracovať a nezvládajú starostlivosť o príbuzného. Vtedy si objednávajú OS. Opatrovateľky navštevujú klientov doma v dohodnutom čase a vykonávajú dohľad a pomoc pri sebaobslužných úkonoch, pomoc v domácnosti alebo iné sociálne aktivity, na ktorých sa v zmluve dohodli. Prijímateľom sociálnej služby OS nemusí byť vždy len senior – dôchodca, častokrát má nepriaznivý zdravotný stav aj aktívne pracujúci občan v produktívnom veku. Potrebuje len splniť podmienku, byť na sociálnu službu odkázaný.

OS je služba, ktorá trvá kým trvajú podmienky jej nároku. Za 1 hodinu opatrovateľskej služby v Rajci zaplatí klient poskytovateľovi 1 €.

Mgr. Edita Ondříková, odd. správne MsÚ Rajec, odbor sociálnych vecí
1x ilustračná snímka: internet

TVORIVÉ SLOVENSKO-POLSKÉ REMESELNÉ DIELNE POKRAČOVALI

Ďalšie dve spoločné stretnutia slovenských a poľských detí v rámci projektu **Poľsko-slovenské cesty dedičstva** sa uskutočnili v októbri.

3. až 5. októbra sa stretlo 10 detí z Czechowic-Dziedzic a 10 rajeckých detí na **ďalších tvorivých dielňach v Rajci**. Trojdňové stretnutie bolo zaplnené bohatým programom.

Po privítaní a spoločnom obede sa deti pustili do vyšívania krížikovou technikou. Najskôr sa dozvedeli obsiahle informácie o histórii výšiviek na slovenských ľudových krojoch a videli ukážky rôznych druhov výšiviek. Potom už na ne čakalo vyšívanie. Aj keď medzi deťmi boli nielen dievčatá, ale aj chlapci, vôbec im nerobilo problém používať ihlu a niť a všetci si povyšivali krásne záložky do kníh. Tí šikovnejší ich stihli vyrobiť aj niekoľko. Na druhý deň bol naplánovaný výlet do Budatínskeho hradu, kde už na všetkých okrem prehliadky hradu a areálu čakali aj tvorivé dielne zamerané na prácu s drôtom. Skúsene lektorky najskôr deti oboznámili s históriou a tradíciami droťárstva a postupne ich naučili

základné techniky práce s drôtom. Po zvládnutí základných techník si deti vytvorili krásny vešačik v tvare srdca. Popoludní na nich čakal ďalší výlet a to návšteva Dopravného múzea v Rajeckých Tepliciach a prehliadka tohto kúpeľného mesta. V posledný, tretí deň, sme sa všetci vybrali na Rajeckú vyhlídkovú vežu, ktorá je súčasťou náučného chodníka Okolím Rajeckého hradu a ktorá sa vybudovala prostredníctvom tohto spoločného cezhraničného programu. Takmer trojhodinová túra potešila všetkých, keďže počasie nám prišlo a videli sme prekrásne výhľady na našu okolitú prírodu. Počas trojdňového stretnutia sa upevnili cezhraničné priateľstvá detí a tešili sme sa na posledné, štvrté, spoločné stretnutie, tentoraz opäť v Poľsku.

O necelé tri týždne sme sa vybrali my na návštevu poľského mesta **Czechowice-Dziedzice na warstata rzemielnicze**. Počas trojdňového stretnutia (**24. – 26. októbra**) na nás čakal pestrý program.

Po zvítaní a malom občerstvení sme sa presunuli do etnoparku Ślemień, kde boli pre nás pripravené remeselné dielne zamerané na ľudové zvyky a remeslá. Popoludní na nás čakal výlet do Międzybrodzia a na Horu Żar, na ktorú sme sa dostali lanovou dráhou a mohli sme obdivovať nádherné výhľady do okolia a najvyššie položenú vodnú elektrárňu. Na druhý deň po príchode do Miejskeho Domu Kultury v Czechowic-

ciach-Dziedziciach na nás čakala ľudová hudba troch poľských goralov, ktorí nás zoznámili s krojmi, ľudovým umením, hudobným folklórom, dialektom a zvykmi poľskej časti Beskyd. Po výbornom obede sme pokračovali prehliadkou mesta Bielsko-Biala, Żywiec-u a hornatého okolia regiónu Beskydy, o ktorých sme sa dozvedeli množstvo informácií a niekoľko povestí. V posledný deň sme pokračovali v skanzene Ślemień v tvorivých dielňach, kde sme sa zoznámili s históriou výroby ľudových hračiek a deti si samé mohli vymaľovať drevené bábiky. Po spoločnom obede sme sa rozlúčili s našimi poľskými priateľmi, odovzdali sme si vzájomné darčeky a zhodli sme sa na tom, že tento spoločný projekt nebol určite posledný a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu!

Ešte na nás čaká posledná aktivita a to spoločná **Putovná výstava** vyrobených výrobkov, ktoré deti vyhotovili počas štyroch stretnutí. V Rajci sa výstava uskutoční **od 29.11. do 8.12.2018** vo výstavnej sieni radnice, na ktorú vás srdečne pozývame!

Všetky spoločné aktivity počas stretnutí naplnili cieľ projektu: **Spoločná ochrana nášho poľsko-slovenského dedičstva a jeho zachovanie pre ďalšie generácie**. Všetky deti, či už slovenské alebo poľské, spoznali veľkú časť histórie, tradícií a prírodných krás regiónu v okolí slovenského Rajca aj poľských Czechowic-Dziedzic a nadviazali nové priateľstvá.

Z. Ščasná, odd. kultúry a L. Rybárová, odd. výstavby a životného prostredia, MsÚ Rajec; 2x snímka: MsÚ

DOBROČINNÁ ZBIERKA PRE OBČIANSKE ZDRUŽENIE DOBRÝ PASTIER

Mesto Rajec opäť uskutočnilo charitatívnu zbierku použitých odevov, domácich potrieb, obuvi a hračiek. Použité, nepotrebné a zachovalé veci mohli obyvatelia doniesť od 15. do 19. októbra do klubovne oddelenia kultúry.

Vyzberané šatstvo, obuv, hračky či domáce potreby poskytne občianske združenie Dobrý pastier Kláštor pod Znievom občanom z okraja spoločnosti, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi. Dobrý pastier sa nachádza v bývalom premonštrátskom kláštore, vznikol s podporou Biskupského úradu v Banskej Bystrici a je jedným z najväčších útulkov pre ľudí bez prístrešia na Slovensku. Súčasťou zariadenia je Útulok mužov, Domov na pol ceste, Útulok žien Vricko, Zariadenie pre seniorov, Zariadenie opatrovateľskej služby M. Čulena, Zariadenie opatrovateľskej služby sv. Kataríny Laboure. V komunite OZ Dobrý pastier žije vyše 430 ľudí, ktorí sa ocitli na okraji spoločnosti. Sú medzi nimi starí a chorí ľudia bez dostatočných prostriedkov na lekársku a sociálnu starostlivosť, ľudia bez domova, mladí ľudia z det-

ských domovov, aj ľudia, ktorí v minulosti prepádli rôznym závislostiam. Títo ľudia, podľa svojich schopností pracujú v rôznych firmách, ktoré komunita buduje, niektorí klienti si urobili kurzy opatrovateľstva a pomáhajú tak starším a nemocným. Jedným z najväčších projektov, ktorý v súčasnosti občianske združenie pripravuje je vybudovanie nemocnice, ktorá bude slúžiť týmto ľuďom.

Aj keď sa zbierka uskutočnila už po ôsmkrát, znova sa potvrdilo, že obyvateľom Rajca a okolitých obcí nie je ľahostajné sociálne cítenie voči ľuďom v núdzi. Za všetko hovorí množstvo vriec s pomocou, ktoré putovali pre ľudí v krízovej životnej situácii.

Za pomoc vám všetkým ďakujeme!

Text a snímka: Z. Ščasná, odd. kultúry MsÚ

ZÁHRADKÁRI PREDSTAVILI SVOJU ÚRODU NA VÝSTAVE

Výstava ovocia, zeleniny a kvetov sa konala od 30. septembra do 2. októbra vo veľkej zasaďačke mestského úradu v spolupráci s Mestom Rajec. Výstavu otvoril predseda ZO SZZ PZ v Rajci Ing. Ľubor Žucha za prítomnosti predsedu OV SZZ v Žiline Ing. Jozefa Čerňanského, podpredsedu OV SZZ v Žiline Ing. Štefana Jantoščiaka, organizátorov a ostatnej verejnosti. Prítomní v príhovoroch vyhodnotili prácu drobných záhradkárov ako úspešnú, napriek náročným klimatickým podmienkam.

Organizátorov výstavy potešil značný záujem návštevníkov, ktorých v knihe návštev bolo zapísaných 1084. Pri vstupe ich privítalo srdce, symbol lásky, zhotovené z plodov našich záhrad. A záhradkári sa s láskou starajú o svoje rastlinky, ktoré sa im potom odmenia svojou úrodou, ktorá bola v tejto sezóne nádherná, najmä ovocia, napriek zvláštnemu, teplotne nadpriemernému počasiu.

Záhradkárska sezóna beží celý rok, ale tá hlavná začala už v apríli, kedy teploty cez deň dosahovali 30°C. Vlastne nebola žiadna jar, zo zimy sme skočili rovno do leta. Malo to určitú výhodu v tom, že jarné ranné mrazíky sa nevyskytli, a teda nič nezamrzlo. Na druhej strane chýbal dážď. Všetky ovocné stromy a kríky začali naraz pučať a kvitnúť. Odrazilo sa to v krátkom období kvitnutia, dobrom opelení, ale malo to aj vplyv na slabú donášku včiel. Nadpriemerne teplé počasie pokračovalo minimálne do 20. októbra, prerušovane krátkymi časovými úsekmi ochladenia alebo dažďa. Veru počasie bolo skúpe na dážď a boli pozorované rozdiely v množstve zrážok aj na takom malom území, ako je Rajec.

Ako už bolo naznačené, úroda najmä ovocia bola tento rok nadpriemerná. Darilo sa nielen jabloniam a klasickému drobnému ovociu, ale aj v našich podmienkach ťažšie pestovateľným hruškám, slivkám, čerešňam, hroznu a drobnoplodému kiwi.

Vlašské orechy obsypané plodmi nám dali možnosť vytvoriť si zásoby na niekoľko rokov dopredu. Samozrejme, uložené nevyľúskané v suchej chladnej komore. Lieskocvov sa urodilo tiež pomerne dosť, avšak značná časť bola napadnutá červivosťou. Pozorný návštevník výstavy si všimol aj u nás vzácnu *Asiminu trilobu*, čo je americké ovocie tvaru gigantickéj fazule, konzistencie avokáda alebo banánu s exotickou chuťou a arómou. Pri zelenine sa nedá jednoznačne povedať, či bola úroda dobrá alebo zlá. Informácie od záhradkárov sú rôznorodé. Niekomu sa urodili zemiaky, niekomu mrkva, iný vypestoval nádhernú cibuľu. Bolo to dané zrejme mikropodmienkami ako je pôdna vlaha, prístupné živiny, slnečné žiarenie, vietor, dátum vysievania/sadenia. Čo sa týka chorôb a škodcov, tých bolo aj tento rok neúrekom. Červivých jablák sa „urodilo“ neskutočne veľa, ale napr. slivky boli takmer na 100 % zdravé. Drozdov, najväčší postrach ovocia, bolo pomerne málo. Zrejme sa rozpáchli po krajine v dôsledku celoplošného dostatku úrody. Neprijemný bol lietajúci hmyz, sršne a osy, ktoré si pri náletoch vyberali najkrajšie, najsladšie plody najmä hrušiek a hrozna. Aj napriek suchej jari bolo veľa najmä novších odrôd jablák, ako je Goldstar, Topaz, Rubinola, Rubín, Rajka, napadnutých novou chrastavosťou. Staré odrody zostali pritom čisté. Múčnatka sa vyskytla miestami na viniči a, samozrejme, na tekvicovitých rastlinách v posledných štádiách rastu. Zemiaky bolo potrebné 1x ošetriť proti plesni a táto zasiahla čiastočne aj paradajky. Značne premožnenú pásavku zemiakovú bolo nevyhnutné likvidovať zberom, prípadne chemickým postrekom. Kto tak neurobil, z býf mu zostali len holé kostrky.

39 organizovaných aj neorganizovaných záhradkárov vystavovalo 371 vzoriek svojich vlastných výpestkov ovocia, zeleniny, kvetov a iných rastlín či plodov, čo bol nárast oproti minulému roku o 75 vzoriek. Tieto boli naaranžované s menovkami pestovateľa a výpestku. Bočné steny a pódium boli obsadené výtvormi a inými prácami detí z MŠ na Mudrochovej ulici, MŠ na Ulici Obrancov mieru, ZŠ na Lipovej ulici a Katolíckej spojenej školy. Práce detí, vytvorené pod vedením učiteľov, svojim najrôznejším obsahom aj tento rok zaujali azda každého návštevníka. Spoločnosť záhradkárov a detí tento rok na výstave prvý raz obohatila účasť propagátorov včelárstva zo ZO SZV v Rajci. K dispozícii mali rôzne pútače so včelárskou tematikou a magnetom pre návštevníkov bola ochutnávka medov od rôznych chovateľov včiel z Rajeckej doliny

pod patronátom Ladislava Balvana. Každý záhradkár si uvedomuje, že bez včiel bude mať menšiu alebo žiadnu úrodu a naopak včelári bez záhradkárov vyrobia málo medu. Preto táto spolupráca bude mať aj v budúcnosti zelenú.

Hodnotenie výpestkov mala na starosti 5-členná komisia v zložení Ing. Štefan Jantoščiak, ktorý bol zároveň aj jej predsedom, Jozef Du-beň, Ladislav Holbička, Mária Najmanová, Miroslav Peško. Komisia sa podľa stanovených hodnotiacich kritérií nakoniec zhodla na víťazných výpestkoch a odmeny dostali nasledovní pestovatelia: *František Rybár* za jablko odrody *Gloster*, Ing. *Ľubor Žucha* za jablko odrody *Kozmonaut*, *Antónia Matejková* za hrušku odrody *Boscova fľaša*, *Miroslav Peško* za hrozno odrody *Ataman*, *Helena Chupáňová* za cibuľu, *Margita Veselá* za mangold, *Viera Jandušíková* za georgíny *Dalia*, *Ján Krajčoviech* za orchideu, *Ľubica Baroniaková* za sušené liečivé rastliny, *Milan Rybárik* za indickú uhorku *lagenáriu*, *Ján a Mária Čerňanský* za kolekciu jablák.

Aj tento rok prebiehala počas výstavy minisúťaž. 67 záujemcov odpovedalo na šesť otázok súvisiacich so záhradkárskou tematikou. Odpovede bolo možné nájsť na výstave, tie najsprávnejšie našlo alebo vedelo 24 súťažiacich. Celkovým víťazom sa stala a finančnú odmenu si odniesla Saška Slyšková z Rajca.

Otázky a správne odpovede v minisúťaži boli nasledovné – 1. Uveď presný názov odrody jablka (*Gloster*), 2. Uveď presný názov liečivej byliny (*mäta pieporná*), 3. Ako sa volá zelenina, ktorá sa rozmnožuje týmito semenami? (*uhorka*), 4. Uveď názov tejto rastliny (*proso*), 5. Napiš, ako sa volá odroda tohto hrozna (*Izabela – Jeruzalem*) 6. Koľko semienok je v tejto uhorky? (7).

Výstava ovocia, zeleniny a kvetov splnila svoj účel. Ukázala, čo všetko sa dá vypestovať v Rajci a okolí. Nejednému návštevníkovi napadlo v myslí, a niektorí to aj vyslovili, že by chceli mať doma na stole

takéto bezpečné potraviny. Je to možné. V tomto prípade od myšlienky k činu nie je ďaleko. Na druhej strane sa množia správy o nebezpečných potravinách vyrobených z geneticky modifikovaných surovín, vyrobe-

ných z umelej hmoty (čínska ryža, hrach...), zaťažené pesticídmi, chudobné na výživné látky, atď. Už nestačí čítať etikety o zložení, ako sa povie „papier znesie všetko...“. Štátne kontroly nedokážu skontrolovať každý výrobok a masovokomunikačné prostriedky informujú o týchto problémoch len okrajovo. Stále viac si tento stav uvedomujú mladé rodiny s malými deťmi, ktorým záleží na ich zdravom vývoji. Dokážu si vypestovať chutné, zdravé a prospešné biopotraviny, plné energie a živín. Nie je to jednoduché, ale jednoduchšie ako údržba okrasnej záhrady ©. A navyše, aktivita v záhradkách je spojená so zdravím, prospešným pohybom na čerstvom vzduchu.

Môžete vstúpiť do našej organizácie, rajeckí záhradkári vedia poradiť ako na to. Zavolajte na tel. číslo 0949 223 218, najlepšie vo večerných hodinách.

Ing. Ľubor Žucha, predseda ZO SZZ
2x snímka: autor

KSŠ: SLOVENSKÝ RAJ

V piatok 21. septembra sme nabrali odvahu – učitelia a žiaci – vybrať sa na náročnú túru do Slovenského raja.

Na pláne bola túra Suchou Belou, ale čo čert nechcel, práve v ten deň bola zatvorená kvôli rekonštrukcii rebríkov. Deti chytli panika, že sa nikam nepôjde, ale my sme ich vyviedli z omylu a naplánovali novú trasu. Nakoniec sme sa vybrali z Podleska Prielomom Hornádu ku Kláštorskej roklíne hore na Kláštorskú. Deti sa tešili, ale asi len málokto tušil, do čoho kráča. A to bolo možno aj lepšie, aspoň sa nikto nebál popredu. Štyridsať detí sa vinulo chodníkmi ako húsky a netrpezlivo čakali na sľubovaný adrenalín. Ten sa dostavil na stúpačkách ponad riekou Hornád, ale i na niekoľkých vysokých rebríkoch v Kláštorskej roklíne. Musíme pochváliť všetkých, že dodržiavali naše pokyny, nepreceňovali svoje sily a navzájom si pomáhali. Aj vďaka tomu sme sa všetci bez zranení mohli tešiť z odдыхu na Kláštorsku. Po načerpaní nových síl sme si popozerali kartuziánsky kláštor z 13. storočia, ktorý v stredoveku slúžil ako útočisko pre ľudí z okolia pred nájazdmi Tatárov a lúpežníkov. Dnes sú z neho len ruiny, ktoré opravujú dobrovoľníci.

Ak si niekto myslí, že deti sú unaviteľné, je na veľkom omyle. Jediní unavení boli dospelí. Cestou naspäť nás deti zabávali spevom ľudových aj moderných piesní. A už v autobuse sa pýtali, kam pôjdeme nabudúce. Ďakujeme všetkým za vydatú akciu!

Martina Smiešková, KSŠ Rajec
1x snímka: archív KSŠ

MŠ MUDROCHOVA: TVORIVÉ DIELNE

27. septembra sa u nás v materskej škole konali tvorivé dielne k jesennej tematike. Zúčastnili sa na nich detičky všetkých tried spolu s rodičmi a starými rodičmi. Deti si vyrábali spolu s rodičmi rôzne výrobky z prírodného materiálu. Prírodniny si buď priniesli so sebou alebo použili materiál, ktorý nazbierali spoločne s pani učiteľkami. Zhotovili veľa pekných výrobkov, ktoré sme si dali na výstavu. Na záver by som chcela veľmi pekne poďakovať rodičom a starým rodičom za účasť na akcii.

Mgr. Monika Ďurčanská, učiteľka MŠ Mudrochova
Snímka: Roman Rolinčin

Snímka: archív školy

KSŠ: NÁVŠTEVA MÚZEA TECHNIKY

Žiaci piateho a šiesteho ročníka našej školy sa 26. septembra zúčastnili exkurzie do ostravského Múzea techniky.

Tri hodiny sa v rámci troch poschodí veľkého moderného komplexu zoznamovali v oddeleniach: Veľký svet techniky, Detský svet, Svet civilizácie, Svet vedy a objavov a Svet prírody interaktívnym spôsobom so zaujímavosťami prírody, vesmíru a ľudského života. Žiaci si mohli vyskúšať a overiť si rôzne fyzikálne zákonitosti, „preskúmať“ vesmír alebo sa dozvedieť zaujímavým spôsobom o živote ľudí v rôznych krajinách sveta. Počas návštevy si mohli pozrieť 3D film, a tak z vtáčej perspektívy sťahovavých vtákov preletieť veľkú časť našej Zeme. Niektorí stihli „science show“, na ktorej si mohli pod vedením skúsených vedcov, na vlastnej koži vyskúšať niektoré pokusy.

Návštevu zavŕšili nákupom v bufete a obchode so suvenírmi na prízemí múzea. Tak si deti odnášali okrem zážitkov aj interaktívne hračky a zaujímavé suveníry, ktoré im budú pripomínať tento deň.

Andrea Joneková, KSŠ Rajec

Snímka: archív MŠ

MŠ OBR. MIERU: ČAKANIE NA VIETOR

„Letí, dudre, píska a dverami trieska. Čo je to?“ Áno, uhádli ste, vietor. Aby sa konečne rozfúkalo, si túžobne želalo veľa detí z Materskej školy na ulici Obrancov mieru, ktoré sa s rodičmi chystali na avizovanú akciu púšťania šarkanov. Čakalo sa skutočne iba na vietor a priaznivé počasie.

Po chladných a upršaných dňoch opäť zasvietilo slnko, a tak sme sa mohli konečne vo štvrtok 4. októbra v popoludňajších hodinách spoločne vybrať na kopec. Rodičov a natešených detí bolo neúrekom, niektorí sa k nám ešte pridali po ceste a niektorí vyšli za nami aj na kopec. Problém nemali ani mladé mamičky s kočíkmi s mladšími súrodencami našich škôlkarov. Aj keď vetrik povieval len veľmi jemný, šarkanom na kopci to stačilo. Behom chvíľky sa obloha zaplnila pestrofarebnými, malými, veľkými, dúhovými, šantiacimi, naradostenými šarkanmi. Možno väčšiu radosť mali iba naši škôlkarí, ktorí si poctivo natrénovali so šarkanmi beh z kopca a do kopca. To bola paráda!

Vydarenú šarkaniádu sme ukončili hrami s padákom a pretekmi s gymnastickými stuhami. Po malom občerstvení a krásne a zdravo prežitom popoludní, sme sa spokojní pobrali domov.

Edita Pekariková, MŠ Obrancov mieru, Rajec

GYMNAZISTI UŽ STIHLI...

Aj napriek tomu, že je ešte len október, naši žiaci už absolvovali veľa zaujímavých aktivít.

Chlapci sa zúčastnili *Plávania nádeje*, ktoré bolo pod záštitou VÚC Žilina, žiaci 3. ročníka spoznali zákutia a možnosti štúdia na Žilinskej Univerzite na akcii s názvom *FUTURIKON*. Navštívili *VAPAC* – veľtrh vysokých škôl v Bratislave, ktorý žiakom ukázal široké možnosti štúdia na rôznych vysokých školách u nás aj v zahraničí. Taktiež sme aktívne podporili charitatívnu zbierku *Biela pastelka* – na podporu nevidiacich a slabozrakých. Naša škola usporiadala Deň európskych jazykov, počas ktorého nás navštívili žiaci zo základných škôl a

dozvedeli sa niečo o európskych jazykoch. V rámci európskeho týždňa športu sme sa zapojili do projektu *BE ACTIVE* a zorganizovali sme turnaj vo vybíjanej pre dievčatá a vo futbale pre chlapcov. *Expedičná kamera* nás virtuálne zaviedla na ďalekú Kubu, ale naše kroky nás reálne zaviedli do Banskej Štiavnice.

Exkurzia do Banskej Štiavnice

Ako každý rok sme sa rozhodli zorganizovať geograficko-dejepisnú exkurziu, navštívili sme Banskú Štiavnicu. Toto mesto na nás pô-

sobilo historickým dojmom, potvrdil nám to najmä Starý zámok, ktorý sme si prezreli. Zaujal nás atmosférou, fajkárskou dielňou a maľovanými terčmi, ktoré boli neodmysliteľnou súčasťou histórie Banskej Štiavnice. Mesto pôsobí ako z romantického filmu. Dôkazom je aj Sládkovičova Marina. Už názov Banská Štiav-

nica naznačuje naše ďalšie kroky, ktoré viedli do Slovenského banského múzea – Štôlna Bartolomej. Ani stiesnené priestory nám nezabránili v spoznávaní ťažkej práce baníkov. Baníctvo ako remeslo sa nám veľmi páčilo, i keď by sme ho nechceli vykonávať. Z chladného podzemia sme vystúpili na slnkom zaliatu, najkrajšiu barokovú kalváriu v Európe. Zážitok spečatil nádherný západ slnka nad banskoštiavnickými vrchmi.

PaedDr. Veronika Veselá, žiaci IV.A
1x snímka: archív školy

ZŠ LIPOVÁ: ŠTVRTÁCKA EXKURZIA

V závere babieho leta sme si naplánovali exkurziu. Hlavným cieľom nášho putovania bola Kysucká hviezdáreň v Kysuckom Novom Meste. Cesta nám však ponúkla aj iné možnosti spoznávania nášho Žilinského kraja.

V Rajeckých Tepliciach sme navštívili Múzeum dopravy, ale neobišli sme ani jesennou krásou poznačený park, či očarujúce jazierko s ladne plávajúcimi labuťami. Na Žilinskom vodnom diele nás sice osviežili kvapky dažďa, ale v areáli Budatínskeho parku sme sa opäť naplno mohli venovať farebnej jesennej prírode a neskôr sa zahĺbiť do tajov histórie Budatínskeho hradu. Plní očakávania sme dora-

zili do Kysuckej hviezdárne. Tety nám porozprávali o našej slnečnej sústave a ukázali teleskop. Na záver sme si pozreli slnečnú sústavu vybudovanú v záhrade hviezdárne. Chvíle nám spríjemnila aj veselá veverička, ktorá pred našimi očami ukazovala svoje akrobatické kúsky.

Unavení, ale plní nových poznatkov, sme sa vrátili domov. Poďakovanie patrí aj ujovi šoférovi, ktorý nás bezpečne doviezol pred brány školy.

Mgr. L. Uhlíriková
a žiaci IV.A a IV.B triedy zo ZŠ Lipová
2x snímka: archív školy

EURÓPSKY DEŇ JAZYKOV V ZŠ LIPOVÁ

Cieľom európskeho dňa jazykov je podnietiť 800 miliónov Európanov zo 47 členských štátov Rady Európy, aby sa bez ohľadu na vek, v školách aj mimo nich, učili viac jazykov. Jazyková rozmanitosť je nástrojom na dosiahnutie väčšieho interkultúrneho porozumenia a kľúčovým prvkom bohatého kultúrneho dedičstva nášho kontinentu. Rada Európy podporuje mnohojazyčnosť v celej Európe a každoročne 26. septembra oslavuje Európsky deň jazykov. Preto si aj naši žiaci tohto dňa pripravili reláciu v školskom rozhlase, ktorú vám chceme priblížiť.

Hovorí sa: „*Kolko jazykov vieš, toľkokrát si človekom*“. Sme srdcom Európy a okolo nás je viacero krajín. Niektoré národné jazyky týchto krajín ovládame celkom dobre, iné trochu menej. Avšak veríme, že určite poznáte aspoň základné pozdravy a jednoduché komunikačné frázy z krajín EÚ. Naši žiaci si pripravili aj projekt, pri ktorom sa mohli ostatní spolužiaci počas prestávok zastaviť a otesto-

vať sa. Pod niektorými vlajkami vybraných krajín mohli žiaci nájsť pozdravy daných krajín. V rozhlase viedli jednoduché rozhovory. Možno sa s nimi stretávate počas letných dovolení a pri návštevách iných krajín. Použili vzorový rozhovor vybraných krajín:
Ahoj, ako sa máš? Mám sa dobre. Ako sa voláš? Volám sa

Angličtina:

Hello, how are you? I'm fine. What's your name? My name is

Nemčina:

Hallo, wie gehts? Ich bin ok. Wie heisst du? Ich heiße

Chorvátština:

Zdravo, kako si? Dobro sam. Kako zovete? Zovem

Francúzština:

Salut. Comment allez vous? (salú. komón alevú?) Je vais bien. (žvbian) Comment vous appelez-vous? (komn vuze aplvú?) J'appelle

Španielčina:

¿ Hola, come estas? (olá, komo estas?) Muy bien. (muj bien) ¿ Come se llama? (komo se jama?) Me llamo

Ruština:

Привет, как дела? (privjet, kak delá?) Очень хорошо. (očij charašo) Как тибя зовут? (kak tibja zavút?) Меня зовут

Veríme, že učením sa cudzích jazykov získate sebavedomie a možno aj nových priateľov.

Mgr. Alena Muchová, ZŠ Lipová
1x snímka: archív školy

ZŠ LIPOVÁ: NOVÉ POZNANIA

Druhý mesiac pobytu v škole. Zabehnutý kolotoč povinností: školáci už zabudli, že boli prázdniny a plnými dúškami si užívajú priateľstvá v škole. Pribudli aj povinnosti, ale počas prestávok ani nezbadáte, že nejaké majú. Učiteľia stále hľadajú niečo nové, pretože osloviť a skutočne naučiť tak, aby bol z toho životný ošoh, je naozaj ťažké. No a rodičia odovzdávajú svoje ratolesti do školy s vedomím, že sa z nich stanú múdri, osožní a dobrí ľudia. To by sme skutočne chceli – všetci.

Najskôr by sme sa chceli pochváliť kompletnou rekonštrukciou sociálnych zariadení (obklady, dlažby, sanita, svietidlá) a ďalšími prácami v interiéri školy (výmena PVC krytiny na chodbách, na schodoch). V školskej jedálni sa vytvorili police na odkladanie aktoviek a vešakové steny. Škola dostala nový rozmer – krajší, modernejší. Tieto práce prebiehali na etapy počas celého minulého školského roka.

Prvé dva mesiace ubehli ako voda. Do kolotoča povinností pribudli i činnosti, ktoré nás posunuli, niečo nové naučili.

Už koncom septembra sa škola prezentovala prácami žiakov na výstave ovocia a zeleniny, ktorá sa konala v zasadačke mestského úradu. Práce boli naozaj krásne, preto sme nechali dverka pootvorené a po skončení výstavy sme práce našich školákov nainštalovali v radnici.

Babie leto priam lákalo uskutočniť exkurzie. Piataci navštívili Levice a o zážitky naozaj nebola núdza. Žiaci ôsmeho ročníka navštívili Liptov – Demänovskú jaskyňu slobody a po Liptovskej Mare sa plavili loďou Fatima. Deviatci sa zúčastnili exkurzie do poľského Oswięcimiu. Boli na miestach, ktoré dodnes vyvolávajú hrôzu a zdesenie nad neľudským zaobchádzaním, na miestach, kde sa doteraz neozýva ani vtáčí spev... Žiaci skúsili pochopiť, že život má aj temné stránky a oni raz budú mať v rukách opraty, ktorými posunú ľudstvo vpred a nie naopak. Štvrtáci si nenechali ujsť hvezdárň v Kysuckom Novom Meste, Budatín – miesto drotárskeho umenia a tiež Vodné dielo Žilina. Aby sme nezostali iba na Slovensku – tri triedy siedmakov a VI.A trieda navštívili ZOO Lešná v Zlíne. Činili sa aj najstarší školáci. Deviatci – birmovanci sa modlili druhý októbrový piatok v kostole ruženec.

A škola žije. Pokojne dýcha a svojím rytmom určuje naše kroky. Tešíme sa na ďalšie. Veď predsa o tom to je – o novom poznaní...

*Mgr. Jana Paulinyová, kronikárka ZŠ Lipová 2
1x snímka: archív školy*

SENIORI MALI POSEDENIE V DENNOM CENTRE

17. októbra sa seniori zišli, aby si, ako každý rok, posedeli pri príležitosti osláv Mesiaca úcty k starším. Program bol bohatý. Hneď na úvod, po privítaní členov, predsedníčka zhodnotila predchádzajúcu akciu a v zapätí prišli žiaci zo základnej umeleckej školy spolu s pani učiteľkou p. Jakubíkovou. Tí nám svojou hrou na harmonikách a spevom rozprúdili zábavu tak, že si niektorí z nás spolu s nimi zaspievali. Nakoniec po ich bohatom programe sme im poďakovali a rozlúčili sme sa.

V ďalšej časti posedenia mala krátky príhovor predsedníčka klubu a nasledovali gratulácie našim jubilantom, ktorí oslavujú v tomto mesiaci svoje narodeniny a tiež meniny. Po slávnostnom prípitku ešte predniesla báseň pani Ing. Emília Rybáriková. Keď sme sa potom potúžili jedlom, rozprúdila sa debata. Navštívil nás aj pán primátor Ing. Ján Rybárik. Srdečne nás všetkých pozdravil, predsedníčka ho tiež srdečne privítala a prevzala si od neho krásnu kyticu ruží, darček na zahriatie a tiež príspevok na ďalší výlet, ktorý sa seniorom páčil. Prihovoril sa seniorom, vyzdvihol všetko, čo robia pre svoje rodiny a tiež pre mesto. Zaželal im, aby si v spokojnosti užívali svoj zaslúžený dôchodok a mohli sa stretávať tu v dennom centre. Ďalej nás potešil správou, že keď budú financie, začne sa s úpravou okolia, t.j. dvorom a tiež so zateplením budovy. Spomenul aj to, že plánujú zriadiť v našom dennom centre niečo ako fitness s odborným dohľadom, aby naši seniori boli zdatnejší vo svojom veku. Nasledoval sladký zákusok a pán primátor sa s nami rozlúčil a zaželel nám príjemné posedenie. Tentokrát to bolo bez živej hudby, ale bolo o čom rozprávať a seniori sa podvečer postupne rozchádzali do svojich príbytkov.

*Viera Jandušíková, predsedníčka denného centra K.D.
1x snímka: P. Rýpal*

ZBOR SV. LADISLAVA OPĀŤ NA CESTÁCH

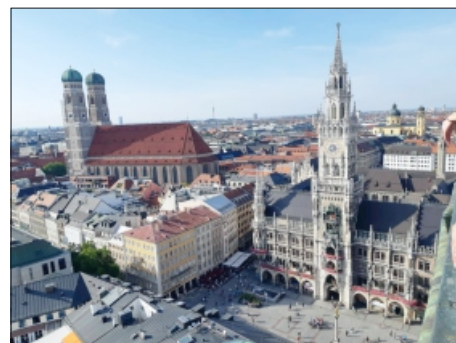
Po minulých cestovateľských zážitkoch z Ríma a Paríža smerovali naše kroky a kolesá autobusu do bavorskej metropoly – Mníchova.

Vyrazili sme 28. augusta v nočných hodinách, aby sme ráno o ôsmej boli v známom pútnickom mieste Altöttingu. Mesto je starobylým mariánskym miestom s milostivým obrazom P. Márie. V 19. storočí tu v kláštore kapucínov pôsobil brat Konrád, ktorý s láskou prijímal pútnikov a staral sa o nich. Za svoju nesmiernu obetavosť a lásku, s ktorou vyše 40 rokov vykonával službu vrátnika bol v roku 1935 vyhlásený za svätého. Po sv. omši v kapucínskom kostole a prehliadke mesta sme vyrazili do Mníchova, kde nás čakalo krásne počasie a prehliadka historického centra s radnicou, vyhlídkou z kostola st. Petra i známy Frauenkirche. Niektorí navštívili ešte sídlo bavorských kráľov, iní trávili čas v priateľskom rozhovore s našou bývalou zboristkou Gabikou, ktorá tu už takmer 20 rokov žije.

Druhý deň patril zámku Neuschwanstein, ktorý dal postaviť bavorský kráľ Ľudovít. Stavba pre jej architektonickú, ale najmä finančnú náročnosť nebola nikdy dokončená. Kráľovi ministri sa dohodli, že kráľa zbavia svojprávosti a jeho osud spečatila tragédia – našli ho utopeného v jazere. Hoci výdatne pršalo, napriek tomu nádherný zámok a jeho okolie nám vyvážili túto nepohodu. Večer sme venovali budovaniu spoločenstva a strávili sme ho v útulnom hostinci pri pive a bavorských špecialitách. Ráno sme opustili našu saleziánsku ubytovňu a vydali sme sa do Salzburgu, kde sme v Dóme sv. Ruperta mali sv. omšu a po nej „protekčný“ výklad, keďže v dóme v službe kostolníka pôsobí náš krajan z východu. Samozrejme, sme si zaspievali a nemohlo chybať ani Mozartovo Ave verum. Poprechádzali sme sa centrom mesta, videli sme Mozartov rodný dom a navštívili sme vedecko-technické múzeum.

Púť bola peknou bodkou za prázdninami a zároveň začiatkom našich pravidelných cezročných aktivít. Mohli sme ju zrealizovať aj vďaka finančnej podpore RKC Rajec a Nadácii Pontis, vďaka ktorým sa jej mohli zúčastniť aj naši rodinní príslušníci.

*Eva Kyšková
1x snímka: Jozef Slyško*

GAME, SET, MATCH – TENISOVÝ KLUB RAJEC

Mnohým sa to možno nezdá, no tenisové kurty v Rajci tento rok uzatvárajú už svoju tridsiatu sezónu. Od r. 1988 vychovali veľa športovcov a poslúžili mnohým rekreačným hráčom. Pamätáme si ešte na náborov chlapcov a dievčat, počiatočné tréningy s drevenými lopármi, rebríčkov hráčov z Rajca a okolia, preplnené dvorce a prvé súťažné zápasy. Tenis v Rajci dovtedy nemal žiadnu históriu, ani dostatočné trénerské skúsenosti, no o to väčšiu chuť do tejto krásnej raketovej hry. Keď sa zahlási 30:0, môže to byť skóre v zápase, no v našom prípade je to 30 rokov činnosti klubu, ktorý začínal prakticky z „nuly“.

RAJEKÝ TURNAJ DETÍ, KATEGÓRIA MLADŠÍCH DETÍ:
ZĽAVA: TRÉNER JAROSLAV JARINA, SÁRA LAGINOVÁ,
SAMUEL JAMEČNÝ, EMA ČELKOVÁ, DOMINIK BUCHA

Tenis ako športové odvetvie sa v Rajci pred rokom 1986 hral iba neorganizovane na rôznych neupravených plochách. Preto sa záujemcovia rozhodli založiť tenisový oddiel a požiadali o prijatie za členov miestnej telovýchovnej jednoty. Následne sa rozhodli vybudovať svojpomocne a s finančným príspevkom MsNV v priestore štadióna TJ tenisový areál s tromi antukovými dvorcami, tréningovou stenou a hospodárskym domom. Zakladateľmi oddielu boli bratia Ján Pekara, ktorý

bol zvolený za predsedu oddielu a Ladislav Pekara, ktorý bol zvolený za tajomníka. V prvom roku svojej existencie mal oddiel 23 členov. V období rokov 1986, 1987 sa tenisti venovali v plnej miere výstavbe svojho areálu a odpracovali tam celkom 3 400 brigádnických hodín. Najviac sa na tomto okrem bratov Pekarovcov podieľali Rudolf a Miroslav Fraštiovci a Marián Jasenovec. V mesiaci apríli 1988 bola stavba dokončená a tenisti začali s vlastnou športovou činnosťou. Prihlásili družstvo mužov do okresnej súťaže, založili prípravku pre žiakov, 5 členov oddielu absolvovalo trénerský kvalifikačný kurz a venovali sa cca 70 deťom vo veku od 6 rokov. Týmto spôsobom si vychovali generáciu žiakov, ktorí v roku 1990 už hrali tenis na krajskej úrovni. V 90-tych rokoch hájili rajecké tenisové farby najčastejšie: Juraj Veselý, Peter Veselý, Jaroslav Vričan, Martin Pauko, Ladislav Pekara a Michal Pekara.

Za celé obdobie je našim najúspešnejším Rajčanom Jaroslav Jarina, ktorému sa podarilo v r. 2003 prebojovať až na 14. miesto celoslovenského rebríčka v kategórii starších žiakov a v r. 2008 na 31. miesto v kategórii mužov, čo je obrovský tenisový úspech a tiež úspech rajeckého športu. Jeho súpermi boli vtedy hráči ako Martin Kližan, Norbert Gomboš, Andrej Martin či Jozef Kovalík. Dnes v našom klube vedie 24 zverencov, ktorým odovzdáva svoje skúsenosti a zároveň pôsobí ako profesionálny tréner v Match Point Tennis Academy v Púchove.

Do súťažného kolotoča sa najvýraznejšie z nášho klubu zapája Sofia Pauková, ktorá v kategórii dievčat do 10 rokov pokračovala v rozbehutej sezóne s doposiaľ najlepšimi výsledkami. V auguste skončila na turnajoch v TK Nová Dubnica a TK Červeník vo štvrtfiná-

le a neskôr si v Lieskovskom tenisovom klube LTC vybojovala semifinálovú účasť. Čo nás, ale tešilo viac boli výborné tenisové výkony v súperení s tými najlepšimi. V septembri si spolu s Dominikou Harantovou vyskúšali turnaj vo Fresh Club Zvolen na umelej trávě. Dominika premiérovu síce svoj prvý zápas nevyhrala, no predviedla nebojácnu hru s pekným výsledkom a Sofia skončila v osemfinále. Vrchol sezóny prišiel 15. septembra na Letných regionálnych majstrovstvách Sstz v Slovenskej Ľupči. Vo dvojhre po výsledkoch 6:2 a 6:0 postúpila do štvrtfinále, kde podľahla neskoršej finalistke.

Všetky naše deti si každý rok zmerajú svoje sily na domácich kurtoch v Rajci. Inak tomu nebolo ani 27. septembra, malé deti hrali na malé ihrisko a veľké na celý kurt na jeden vyhratý set. Na najlepších čakali diplomy a poháre. Víťazom staršej kategórie sa stal Bohdan Jonek, druhá skončila Sofia Pauková, o tretie miesto sa podelili Alex Veselý a Dominika Harantová. V kategórii menších detí sa stal víťazom Samuel Jamečný, druhá skončila Ema Čelková a tretia Sárka Laginová spolu s Dominikom Buchom.

Začiatkom októbra nám vyšla pekná sobota, preto sme mohli na pomyselný záver sezóny zorganizovať Rodičovský turnaj formou štvorhri rodíč/dieťa. Viac ako o výsledky išlo o zábavu a spoločné stretnutie členov klubu. Celkovo až dvanásť párov bojovalo v troch skupinách a následne vo vyradovacom pavúkovi. Každý si zahral dostatok zápasov, všetci sme si pochutili na guláši a priateľsky si zašportovali. Víťazom turnaja sa stala Klaudia Pauková s ocinom Martinom, na druhom mieste skončil Tobias Jonek s ocinom Bohdanom a tretie miesta si rozdelili Alex Veselý s ocinom Petrom a Sofia Pauková s maminou Monikou. Už teraz sa tešíme o rok a veríme, že ako rodičia budeme herne stíhať s našimi stále sa zlepšujúcimi deťmi.

Text a 1x snímka: TK Rajec

DRUHÝ NAJSTARŠÍ KLUB V STOLNOTENISOVEJ SEZÓNE 2018/2019

Stolnotenisovému klubu Rajec zasluhuje patriť pomenovanie **jeden z najstarších klubov v našom meste**, ktorý bol spomenutý aj v propagačnom materiály pod názvom *Perly Rajeckej doliny v časti Rajec žije športom*, za čo autorovi ďakujeme!

Prečo druhý najstarší? Pretože z historického hľadiska od jeho vzniku až do dnešnej športovej existencie je prvý Futbalový klub Rajec, ktorý je o niekoľko desaťročí starší ako náš klub.

Naša športová organizačná činnosť sa začala datovať v rámci bývalej Telovýchovnej jednoty Rajec (TJ Rajec) od roku 1981, v ktorej sme vystupovali pod názvom Stolnotenisový oddiel Jednota Rajec. Rok 1993 znamenal pre náš oddiel historický medzník našej športovej existencie. TJ Rajec zanikla a my sme sa museli rozhodnúť – zaniknúť alebo pokračovať samostatne ako právnická osoba pod dnešným názvom Stolnotenisový klub Rajec. V októbri sme oslávili 25. výročie nášho klubu a odštartovali sme novú sezónu 2018/2019. Držte nám palce, nech sa nám darí!

Rajčania majú dva tímy v oblastných súťažiach OSST Žilina. Prvý tím s označením „A“ je druhý rok účastníkom 5. ligy a druhý „B“ tím prvý rok hrá v 7. lige. Sezónu obe družstvá zahájili prvý októbrový týždeň na pôde hostí, kde nedokázali udržať hernú koncentráciu a výsledok nedotiahli do víťazného konca. Klobúk dole pred bojovnosťou, musíme sa vydýchať, trochu poupratovať v hlavách a v ďalších kolách to otočiť. V druhom a treťom kole sme získali jedno víťazstvo a jednu remízu. Po treťom zápase sa ukázalo, čo sme predpovedali pred začiatkom sezóny, že bude vyrovnaná a budú rozhodovať maličkosti. Tešíme sa na to!

Farby našich dresov budú hájiť v oboch ligách v novej sezóne: Jozef Kavec, Jozef Smieško st., Peter Kavec, Róbert Augustín, Branislav Fučík, Vladimír Vavřík, Tomáš Smieško, Jozef Smieško ml., Roman Smieško, Andrej Vanák, Mária Ivanková, Ján Šejnoha, Ján Kavec.

Výsledky 5. ligy: Kys. Lieskovec – STK Rajec A 14:4; Čadca D – STK Rajec A 8:10, STK

Rajec A – Nesluša A 8:10. Výsledky 7. ligy: Štiavnik A – STK Rajec B 15:3, Čadca E – STK Rajec B 10:8, STK Rajec B – Ovčiarstvo A 9:9.

**BRATIA JOZEF A PETER KAVCOVCI
PROTI NESLUŠIA**

Po treťom kole je STK Rajec A na 8. priečke a STK Rajec B na 9. mieste. Športový program oboch družstiev nájdete na internetovej stránke www.pinec.info.

Jozef Kavec, STK Rajec
Snímka: archív STK

DORASTENCI STÁLE NA ČELE TABUĽKY, STARŠÍ ŽIACI S NAJLEPŠÍM STRELCOM SÚŤAŽE

S potešením môžeme konštatovať, že ani o jednom mužstve futbalistov Rajca nemožno povedať, že by sa mu v uplynulom období vyslovene nedarilo. Najlepšie sú na tom dorastenci, sympatické výkony podávajú žiaci, body zbierajú aj muži.

MUŽI

Mužom sa v uplynulom období opäť darilo striedavo. Stále sa tak potvrdzuje, že štvrtá liga je omnoho kvalitnejšia súťaž ako piata, v ktorej Rajec pôsobil doteraz a ak chceme v zápasoch uspieť, každý hráč musí na ihrisku odovzdať stopercentný výkon. Dôležité je, že sme si dokázali pripísať výhry v domácom prostredí. Na výhru zo zápasov na ihrisku súperu naši hráči stále čakajú. Blízko k nej boli v Závažnej Porube, keď dvakrát viedli, no súper vždy dokázal odpovedať. Šancu strhnúť víťazstvo na našu stranu mal v 90. minúte tohto zápasu Ján Jeťko, no brankár ho vychytil. Dôležitý pre ďalší vývoj súťaže bude aj posledný zápas jesene, kedy sa na našom ihrisku predstaví Staškov, keďže pôjde o súboj tabuľkových susedov. Rajec sa totiž momentálne nachádza na 8. mieste tabuľky zatiaľ čo Staškov je siedmy.

Výsledky mužov FK Rajec v uplynulom období

FK Rajec – ŠK Olympia Bobrov 1:0, gól: Ján Jeťko. ŠK Závažná Poruba – FK Rajec 2:2, góly: Ján Jeťko, Martin Košút. FK Rajec – ŠK Dynamo Diviaky 4:1, góly: Martin Kordiš 2, Dominik Rybár, Tomáš Holly. MFK Dolný Kubín – FK Rajec 2:1, gól: Martin Kordiš.

DORAST

Dorastenci sa aj naďalej držia na čele tabuľky IV. ligy dorastu, a to aj napriek tomu, že v každom zápase sa musia vysporiadať z rôznych dôvodov s absenciami hráčov základnej zostavy. Čiastočne sa tieto problémy podarilo vyriešiť aj príchodom Radoslava Majerčička, ktorý sa pripojil k dorastu potom, čo mužstvo dorastu z I. triedy ObFZ Žilina odhlásili Rajecké Teplice. Napriek tomu sa Petrovi Mikovi, momentálne poverenému vedením mužstva dorastu, zatiaľ takmer vždy podarí nájsť

optimálne riešenie, ktoré prinesie body. Séria víťazstiev dorastu sa zastavila až v Kamenej Porube, kde derby zápas skončil remízou 2:2. Napriek tomu majú dorastenci na čele tabuľky dvojbodový náskok pred Lietavskou Lúčkou.

Výsledky dorastencov v uplynulom období

FK Rajec – ŠK Javorník Makov 3:1, góly: Peter Cúg 3. TJ Snaha Zborov nad Bystricou – FK Rajec 0:1, gól: Leonard Pavol Dávidík. FK Rajec – TJ Spartak Vysoká nad Kysucou 4:0, góly: Jakub Chupáň 2, Samuel Hulín, Daniel Hnáth. OŠK Kamenná Poruba – FK Rajec 2:2, góly: Daniel Dolník, Leonard Pavol Dávidík.

STARŠÍ ŽIACI

Starší žiaci síce nezvládli podľa predstáv domáci zápas so Zborovom nad Bystricou, ktorému podľahli 0:2, potom však prišiel na naše ihrisko líder súťaže z Makova a ten sa nestačil čudovať. Naši starší žiaci tentoraz svojmu súperovi nedali žiadnu šancu a zvíťazili jednoznačne 5:1. Následne v náročnom zápase s Kysuckým Novým Mestom remizovali 2:2, keď museli doťahovať z nepriaznivého stavu. Do zápasu v Terchovej išli ako favoriti a žiadne prekvapenie nepripustili. Zvíťazili tu jasne 0:10. V tomto zápase zaznamenal 5 gólov Pavol Horník, čo ho s celkovým počtom 18 nastrielených gólov vyneslo aj do čela tabuľky strelcov celej súťaže.

MLADŠÍ ŽIACI

Mladší žiaci aj naďalej pokračujú v sympatických výkonoch. Doma ich v dramatickom zápase síce najskôr porazil Zborov nad Bystricou 1:3, no o týždeň keď sa v Rajci predstavil tretí Makov naši žiaci skvelým výkonom prekvapili tretie mužstvo súťaže a zvíťazili 5:3. Následne prišiel do Rajca ešte ťažší súper z Kysuckého Nového Mesta. Po veľkom boji sme mu síce podľahli nešťastne 0:2, keď v zápase našim žiakom chýbalo aj trochu športového šťastia, za svoj výkon sa však rozhodne hanbiť nemusia. Nakoniec, chuť si napravili o týždeň v Terchovej, kde zvíťazili jednoznačne 1:8. Po dvanástich zápasoch sú mladší žiaci na peknom 6. mieste v tabuľke s bilanciou 6 výhier, 1 remíza a 5 prehier. Najlepším strelcom mladších žiakov je Pavol Jánošík s 12 gólmi.

PRÍPRAVKA

Obnovená príprava pod vedením Radoslava Kaduríka má za sebou štyri turnaje v skupine, v ktorej sa stretávala s družstvami Zbyňova, Ďurčinej a Rajeckých Teplíc. Naši najmenší futbalisti tak zbierajú svoje prvé futbalové skúsenosti a tiež prvé víťazstvá. V tejto konkurencii sme obstáli pomerne dobre a hoci naši súperovi boli často skúsenejší, naši prípravkari sa ich nezľakli a potrápili aj skúsene tímy Zbyňova či Rajeckých Teplíc. Na dvoch turnajoch sme obsadili pekné druhé miesto a výkony a hra našej prípravy sa turnaj od turnaja zlepšovali. Veríme, že rovnako budú chlapi napredovať aj na jar a príprava bude postupne dodávať kvalitne pripravených hráčov do žiackych kategórií.

Robo Michalec

1x snímka: archív FK

AKTUALITY Z CENZUÁLU

Výbor Cenzuálneho spolumajiteľstva Rajec, pozemkového spoločenstva na svojom zasadnutí prijal uznesenie o informovaní svojich členov o diani v Cenzuáli Rajec prostredníctvom mesačníka Rajčan. Zodpovedný člen výboru bude na mesačnej báze informovať členov Cenzuálu, ale aj ostatných čitateľov mesačníka Rajčan, o novinkách a činnosti nášho pozemkového spoločenstva.

Ako si iste mnohí členovia, ale aj ostatní občania mohli všimnúť, na administratívnej budove v centre mesta prebieha čulý pracovný ruch, je postavené lešenie a pohybuje sa tam viacero remeselníkov. Vedenie spoločenstva pristúpilo k plánovaným opravám a modernizácii priestorov. Postupne v súlade s do-

hodnutým harmonogramom prác a v rámci finančných možností sa zrealizovala výmena zastaralých a často pokazených gamatiiek za

nový kotol a radiátory. Zateplili a znížili sa stropy v kanceláriách a postupne sa mení aj vonkajšia fasáda budovy. Na rade je rekonštrukcia starých garáží na obchodné priestory, ktoré plánujeme dať do prenájmu. Zatiaľ nie je rozhodnuté, ako by sme mohli využiť tzv. „vežu“, ktorá v minulosti slúžila pre požiarnu účely. Veríme, že sa nám ozvú naši členovia, ale aj iní občania s dobrým nápadom, ako by ju bolo možné využiť v prospech nás všetkých.

Keďže ďalšie zasadnutie výboru sa bude zaoberať plnením plánu, ekonomickými výsledkami a obchodnou politikou, prinesieme vám o tom informáciu v budúcom čísle.

Ing. Karol Dobeš, člen výboru
1x snímka: autor

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Jubilanti – november 2018

65 rokov
Mária Cinková

70 rokov
Mária Gelatková
František Veselý

75 rokov
Antónia
Stehlíková
Anna Štefániková
Jozef Foltán

80 rokov
Anna Adamičková
Eva Bohdalová
Melánia Uhláriková

81 rokov
Karol Pekara

82 rokov
Mária
Margerajterová

Srdečne blahoželáme!

Zosobášili sa

Michaela Gažúrová a Dušan Frgal
6.10.2018 v Rajci

Monika Lišková a Matej Kohút
6.10.2018 v Malej Čiernej

Alena Martincová a Peter Dekan
13.10.2018 v Rajci

Mgr. Gabriela Kaštanová a Tomáš Smieško
13.10.2018 v Malej Čiernej

Bc. Beáta Očková a Ing. Jozef Struharňanský, PhD.
27.10.2018 v Rajci

Opustili nás

Helena Bučeková 1931 – 1.10.2018
Branislav Janžo 1974 – 15.10.2018
Emanuel Milučký 1935 – 22.10.2018
Margita Gajdošová 1940 – 27.10.2018

Uverejnené so súhlasom menovaných osôb alebo rodinných príslušníkov

MESTO RAJEC

ĎAKUJE

Základnej škole na Lipovej ul. za výstavu *Zázračná jeseň*

POZÝVA NA VÝSTAVU

Z KAŽDÉHO ROŽKA TROŠKA
(práce a projekty žiakov Katolíckej spojenej školy)
7.11. - 28.11.2018 Výstavná sieň Radnice v Rajci

inzercia

MESTO RAJEC ORGANIZUJE PODUJATIE
PRE 1. ROČNÍK ZÁKLADNÝCH ŠKÔL

DETSKÉ ADVENTNÉ REMESELNÉ DIELNE

piatok 30. novembra od 8.00 hod.

VEĽKÁ ZASADAČKA
MESTSKÉHO ÚRADU V RAJCI

Organizované podujatie pre školy

Počas podujatia budú zhotovované obrazové záznamy.
Svojou účasťou na podujatí súhlasíte s ich použitím pre verejné šírenie na propagáciu.

MESTO RAJEC A ŠACHOVÝ KLUB RAJEC
POZÝVAJÚ VŠETKÝCH PRIAZNIVCOV KRÁĽOVskej HRY
NA 13. ROČNÍK ŠACHOVÉHO TURNAJA

ŠACHOVÝ KRÁĽ RAJCA

1.12.2018

sobota

o 10.00 hod.

KULTÚRNY DOM V RAJCI

Počas podujatia budú zhotovované obrazové záznamy.
Svojou účasťou na podujatí súhlasíte s ich použitím pre verejné šírenie na propagáciu.

TURNAJ A – deti v kategóriách do 8, do 10 a do 14 rokov (max LOK 1400)

TURNAJ B – dospelí a deti s ratingom 1400 a viac

PRIHLÁŠKY POSIELAJTE **DO 29.11.2018** (e-mail: juhlarik@centrum.sk, mobil: 0904 962 305)

Súťaž je pre všetkých. Všetky deti budú odmenené! Propozície: www.gpx.jogo.sk

inzercia